

Republica Moldova

CURTEA CONSTITUȚIONALĂ

DECIZIE

DE INADMISIBILITATE

a sesizării nr. 94g/2024

privind excepția de neconstituționalitate
a articolului 447 litera b) din Codul de procedură civilă

*(persoanele care sunt în drept să depună
cerere de revizuire a hotărârii judecătorești)*

CHIȘINĂU

17 octombrie 2024

Curtea Constituțională, judecând în componența:

dnei Domnica MANOLE, *Președinte*,
dnei Viorica PUICA,
dlui Nicolae ROȘCA,
dnei Liuba ȘOVA,
dlui Serghei ȚURCAN, *judecători*,
cu participarea dnei Cristina Chihai, *asistent judiciar*,

Având în vedere sesizarea înregistrată la 19 aprilie 2024,
Examinând admisibilitatea sesizării menționate,
Având în vedere actele și lucrările dosarului,
Deliberând la 17 octombrie 2024, în camera de consiliu,

Pronunță următoarea decizie:

PROCEDURA

1. La originea cauzei se află sesizarea privind excepția de neconstituționalitate a articolului 447 litera b) din Codul de procedură civilă, ridicată de dl avocat Dorel Rusu, în interesele dlui Vasile Dulgheru, în dosarul nr. 3rh-22/2023, pendinte la Curtea de Apel Chișinău.

2. Sesizarea a fost trimisă la Curtea Constituțională, pe baza articolului 135 alin. (1) literele a) și g) din Constituție, de un complet de judecători de la Curtea de Apel Chișinău format din dnele Victoria Sîrbu, Angela Braga și Veronica Negru.

ÎN FAPT

A. Circumstanțele litigiului principal

3. Prin hotărârea Judecătoriei Chișinău, sediul Centru, din 29 iunie 2018, s-a respins ca neîntemeiată cererea de chemare în judecată formulată de Alexandra Rîbac, Elena Croitor, Vladimir Dumitrașco, Galina Dumitrașco, Valeria Dumitrașco, Elena Garaz, Sofia Dobрева, Iulia Bejenar și Larisa Pașcaneanu împotriva Consiliului și a Primăriei municipiului Chișinău, avându-i ca intervenienți accesorii pe Vasile Dulgheru și Agenția pentru Supraveghere Tehnică, privind anularea autorizației de construire a apartamentului, a certificatului de urbanism pentru proiectare, a autorizației de schimbare a destinației eliberate de Primăria municipiului Chișinău. De asemenea, s-a încetat procesul civil în partea referitoare la anularea proiectului de execuție, din motiv că nu urmează a fi judecată în procedură civilă.

4. Prin decizia din 11 septembrie 2019, Curtea de Apel Chișinău a casat hotărârea primei instanțe și a pronunțat o nouă hotărâre. Fiind contestată această decizie, Curtea Supremă de Justiție a admis recursul și a trimis cauza spre rejudecare la instanța de apel.

5. Prin încheierea Curții de Apel Chișinău din 1 martie 2023, s-a admis cererea formulată de Alexandra Rîbac, Elena Croitor, Vladimir Dumitrașco, Galina Dumitrașco, Valeria Dumitrașco, Elena Garaz, Sofia Dobрева, Iulia

Bejenar și Larisa Pașcaneanu privind retragerea cererii de apel și s-a încetat procesul în ordine de apel.

6. Pe 15 august 2023, dl Vladimir Dobrev (succesorul dnei Sofia Dobreva) a depus cerere de revizuire a încheierii Curții de Apel Chișinău din 1 martie 2023, invocând calitatea de subiect conform articolului 447 litera b) din Codul de procedură civilă.

7. La 27 octombrie 2023, dl avocat Dorel Rusu a ridicat, în interesele dlui Vasile Dulgheru (intervenient accesoriu și proprietar al obiectului litigios), excepția de neconstituționalitate a articolului 447 litera b) din Codul de procedură civilă.

8. Printr-o încheiere din 8 aprilie 2024, Curtea de Apel Chișinău a admis ridicarea excepției de neconstituționalitate și a sesizat Curtea Constituțională, în vederea soluționării acesteia.

B. Legislația pertinentă

9. Prevederile relevante ale Constituției sunt următoarele:

Articolul 20 Accesul liber la justiție

„(1) Orice persoană are dreptul la satisfacție efectivă din partea instanțelor judecătorești competente împotriva actelor care violează drepturile, libertățile și interesele sale legitime.

(2) Nici o lege nu poate îngreuna accesul la justiție.”

Articolul 23 Dreptul fiecărui om de a-și cunoaște drepturile și îndatoririle

„(1) Fiecare om are dreptul să i se recunoască personalitatea juridică.

[...]”

Articolul 46 Dreptul la proprietate privată și protecția acesteia

„(1) Dreptul la proprietate privată, precum și creanțele asupra statului, sunt garantate.

(2) Nimeni nu poate fi expropriat decât pentru o cauză de utilitate publică, stabilită potrivit legii, cu dreaptă și prealabilă despăgubire.

[...]”

Articolul 54 Restrângerea exercițiului unor drepturi sau al unor libertăți

„(1) În Republica Moldova nu pot fi adoptate legi care ar suprima sau ar diminua drepturile și libertățile fundamentale ale omului și cetățeanului.

(2) Exercițiul drepturilor și libertăților nu poate fi supus altor restrângeri decât celor prevăzute de lege, care corespund normelor unanim recunoscute ale dreptului internațional și sunt necesare în interesele securității naționale, integrității teritoriale, bunăstării economice a țării, ordinii publice, în scopul prevenirii tulburărilor în masă și infracțiunilor, protejării drepturilor, libertăților și demnității altor persoane, împiedicării divulgării informațiilor confidențiale sau garantării autorității și imparțialității justiției.

(3) Prevederile alineatului (2) nu admit restrângerea drepturilor proclamate în articolele 20-24.

(4) Restrângerea trebuie să fie proporțională cu situația care a determinat-o și nu poate atinge existența dreptului sau a libertății.”

10. Prevederile relevante ale Codului de procedură civilă, adoptat prin Legea nr. 225 din 30 mai 2003, sunt următoarele:

Articolul 447

Persoanele care sunt în drept să depună cerere de revizuire

„(1) Sunt în drept să depună cerere de revizuire:

a) părțile și alți participanți la proces;

b) persoanele care nu au participat la proces, dar care sunt lezate în drepturi prin hotărârea, încheierea sau decizia judecătorească;

[...]”

ÎN DREPT

A. Argumentele autorului excepției de neconstituționalitate

11. Autorul excepției susține că prevederea contestată nu este previzibilă, deoarece el nu poate aprecia modul în care instanța de judecată va examina admisibilitatea cererii de revizuire, sub aspectul dreptului persoanei de a depune cerere de revizuire. Pe baza acestei prevederi, o persoană poate depune o cerere de revizuire în mod abuziv și contrar principiului securității juridice. La caz, dl Vladimir Dobrev (succesor al dnei Sofia Dobreva) pretinde că articolul 447 litera b) din Codul de procedură civilă se referă și la situația în care dna Sofia Dobreva a fost parte în proces, dar nu a participat la ședința de judecată în care s-a pronunțat Curtea de Apel Chișinău printr-o încheiere de încetare a procesului în ordine de apel. Examinarea unei asemenea cereri de revizuire afectează dreptul de proprietate al autorului excepției, care este proprietarul bunului litigios.

12. Autorul excepției mai afirmă că, potrivit principiului securității juridice, nicio parte nu are dreptul să solicite revizuirea unei hotărâri irevocabile doar pentru a obține o reexaminare a cauzei. Revizuirea nu trebuie considerată un apel camuflat.

13. În opinia autorului excepției, prevederile contestate sunt contrare articolelor 8, 20, 23, 46 și 54 din Constituție.

B. Aprecierea Curții

14. Examinând admisibilitatea sesizării privind excepția de neconstituționalitate, Curtea constată următoarele.

15. În conformitate cu articolul 135 alin. (1) lit. a) din Constituție, controlul constituționalității legilor, în prezenta cauză a unor prevederi din Codul de procedură civilă, ține de competența Curții Constituționale.

16. Sesizarea privind excepția de neconstituționalitate a fost ridicată de avocatul unei părți în proces și este formulată de subiectul căruia i s-a acordat acest drept, pe baza articolului 135 alin. (1) literele a) și g) din Constituție.

17. Obiectul excepției de neconstituționalitate îl reprezintă articolul 447 litera b) din Codul de procedură civilă. Această normă nu a constituit anterior obiect al controlului de constituționalitate.

18. Curtea observă că excepția de neconstituționalitate a fost ridicată într-o cauză care are ca obiect o cerere de revizuire a unei încheieri judecătorești. Potrivit articolului 452 alin. (2) din Codul de procedură civilă, dezbaterile cu

privire la cererea de revizuire se limitează la admisibilitatea acesteia și la faptele pe care se întemeiază. Curtea constată că prevederile contestate, care stabilesc persoanele care au drept să formuleze o cerere de revizuire, pot fi aplicate la examinarea admisibilității acestei cereri.

19. Autorul excepției afirmă că prevederile contestate contravin articolelor 8 (*respectarea dreptului internațional și a tratatelor internaționale*), 20 (*accesul liber la justiție*), 23 (*calitatea legii*), 46 (*dreptul la proprietate privată și protecția acesteia*) și 54 (*restrângerea exercițiului unor drepturi sau al unor libertăți*) din Constituție.

20. Referitor la incidența articolului 8 din Constituție, Curtea a reținut că, în această cauză, dispozițiile sale comportă un caracter general și reprezintă un imperativ care stă la baza tuturor reglementărilor. Această normă nu poate fi invocată de sine stătător, ci numai în coroborare cu o altă prevedere din Constituție, care trebuie să fie aplicabilă (a se vedea DCC nr. 113 din 26 septembrie 2023, § 17; HCC nr. 5 din 5 martie 2024, § 54).

21. Cu privire la articolul 23 din Constituție, Curtea reține că acesta nu are o aplicare de sine stătătoare. Pentru a putea fi invocat standardul calității legii, trebuie să existe o ingerință într-un drept fundamental. Astfel, pentru a putea fi invocat acest articol, autorul sesizării trebuie să argumenteze incidența unui drept fundamental (a se vedea DCC nr. 107 din 29 august 2023, § 19). De asemenea, articolul 54 din Constituție îi impune Curții un mod de analiză a caracterului proporțional al ingerințelor în drepturile fundamentale. Abia în cadrul analizei ingerinței abstracte în drepturile fundamentale garantate de Constituție Curtea poate pune în operă prevederile acestui articol (a se vedea DCC nr. 101 din 29 august 2023, § 22).

22. Articolul 20 din Constituție își găsește corespondența în dispozițiile articolului 6 § 1 din Convenția Europeană a Drepturilor Omului, care garantează dreptul de acces la un tribunal.

23. Potrivit unei jurisprudențe constante a Curții Europene, articolul 6 § 1 din Convenția Europeană nu garantează dreptul de a redeschide o procedură finalizată (a se vedea *Wallace v. Franța*, 20 noiembrie 2018, § 38).

24. Sub acest aspect, Curtea Europeană a menționat că articolul 6 din Convenție nu este aplicabil, în principiu, în cazul procedurii în care este examinată o cerere de revizuire a unui proces civil care s-a finalizat printr-o hotărâre definitivă. Căile extraordinare de atac prin care se solicită redeschiderea procedurilor judiciare nu implică, în mod obișnuit, stabilirea drepturilor și obligațiilor cu caracter civil, pentru că în privința acestora există o hotărâre care se bucură de autoritatea lucrului judecat. În măsura în care cauza este guvernată de principiul *res judicata*, nu se poate susține că cererea extraordinară subsecventă sau contestația prin care se solicită revizuirea hotărârii dă naștere unei pretenții justificate privind existența unui drept recunoscut în baza legislației naționale sau că soluția procedurilor în care se decide reconsiderarea aceluiași caz este decisivă pentru „stabilirea ... drepturilor sau obligațiilor cu caracter civil sau a unei acuzații în materie penală” (a se vedea *Bochan v. Ucraina (nr.2)* [MC], 5 februarie 2015, § 44; *Xavier Lucas v. Franța*, 9 iunie 2022, § 31).

25. Având în vedere faptul că la etapa admisibilității cererii de revizuire instanța de judecată verifică această cerere doar sub aspectul îndeplinirii condițiilor în care poate fi depusă, Curtea nu consideră incident dreptul de

acces liber la justiție în privința dispozițiilor contestate din articolul 447 litera b) din Codul de procedură civilă (a se vedea, *mutatis mutandis*, DCC nr. 49 din 8 aprilie 2021, § 24; DCC nr. 185 din 21 decembrie 2023, §§ 25-28).

26. Cu referire la incidența articolului 46 din Constituție, Curtea reține că autorul excepției nu a prezentat argumente care să demonstreze în ce mod dreptul de proprietate ar putea fi încălcat. În jurisprudența sa, Curtea a precizat că simpla trimitere la un text din Constituție, fără explicarea pretensei neconformități cu acesta a prevederilor legale contestate, nu echivalează cu un argument. Dacă ar proceda la examinarea unei asemenea excepții de neconstituționalitate, Curtea l-ar înlocui pe autorul acesteia la formularea unor critici de neconstituționalitate, fapt care ar echivala cu un control efectuat din oficiu (a se vedea DCC nr. 124 din 5 octombrie 2023, § 25).

27. De asemenea, Curtea observă că, sub aparența unor critici referitoare la afectarea normelor constituționale, de fapt, autorul excepției îi solicită Curții să interpreteze norma contestată din perspectiva stabilirii cercului de persoane care au dreptul de a depune o cerere de revizuire a unei hotărâri judecătorești conform articolului 447 litera b) din Codul de procedură civilă. Interpretarea și aplicarea dispozițiilor legale în situații concrete excedează controlului de constituționalitate și reprezintă o competență a instanțelor de judecată (a se vedea DCC nr. 182 din 14 decembrie 2023, § 26).

28. Pe baza celor menționate *supra*, Curtea constată că sesizarea privind excepția de neconstituționalitate este inadmisibilă și nu poate fi acceptată pentru examinare în fond.

Din aceste motive, pe baza articolelor 135 alin. (1) literele a) și g), 140 alin. (2) din Constituție, 26 alin. (1) din Legea cu privire la Curtea Constituțională, 61 alin. (3) și 64 din Codul jurisdicției constituționale, Curtea Constituțională

D E C I D E:

1. *Se declară inadmisibilă* sesizarea privind excepția de neconstituționalitate a articolului 447 litera b) din Codul de procedură civilă, ridicată de dl avocat Dorel Rusu, în interesele dlui Vasile Dulgheru, în dosarul nr. 3rh-22/2023, pendinte la Curtea de Apel Chișinău.

2. Prezenta decizie este definitivă, nu poate fi supusă niciunei căi de atac, intră în vigoare la data adoptării și se publică în Monitorul Oficial al Republicii Moldova.

Președinte

Domnica MANOLE

Chișinău, 17 octombrie 2024

DCC nr. 129

Dosarul nr. 94g/2024